

Новинарска секција Земунске гимназије је 2013. године покренула акцију *Најбољи међу једнакима*, која за циљ има представљање ученика наше школе, који су постигли запажене успехе у раду из различитих предмета или ваннаставних активности.

Један од првих ученика које смо представили у овој акцији је ученик генерације Земунске гимназије за школску 2013/2014. годину, Филип Бошковић. Његов развојни пут после завршетка школовања у Земунској гимназији нам је доказао да смо донели добру одлуку. Наставили смо да пратимо развојни пут нашег Филипа, али нам је он многобројним научним достигнућима и наградама тај посао максимално отежао.

- *Филипе, замолили бисмо те да нам за почетак опишеш свој пут по завршетку Земунске гимназије. Ми смо се трудили да пратимо твоја достигнућа и на сајту Школе објављујемо нове информације везане за твоје успеха, нпр. награда Stephen Kuffler, коју си освојио 2016. као студент Биолошког факултета у Београду, али си нам ти својим достигнућима и наградама тај посао учинио веома тежким. Да ми не бисмо нешто пропустили, молимо те за помоћ.*

Након завршене Земунске гимназије, уписао сам Молекуларну биологију и физиологију, један од модула на Биолошком факултету Универзитета у Београду. Између осталог, током студирања сам наставио да се бавим истраживачким радом, махом у иностранству, и то на два престижна летња програма, на Универзитету у Цириху и на ЕПФЛ-у у Лозани (2015. и 2017. године), а провео сам и семестар радећи пројекат на ВУ универзитету у Амстердаму (2016), док сам на самом крају студија радио као истраживач на Џонс Хопкинс универзитету код Блумберговог професора изврности и академика Таекјипа Хаа. Неки од резултата истраживања су награђени два пута као најбољи радови из области природно-математичких наука Универзитета у Београду, па и наградом *Стефан Куфлер*. То је на неки начин и кулминирало номинацијом и уручењем Светосавске награде (Министарство просвете, науке и технолошког развоја) и наградом *Млади хероји*.

По свршеним основним студијама, добио сам понуду за докторат са стипендијом/платом на ЕПФЛ-у, Универзитету у Кембриџу, и на универзитетима за које сам се пријавио у САД. Одлучио сам да урадим истраживачки мастер и да једну целу годину посветим искључиво томе. Одлучио сам се за лабораторију која ми се чинила као најбоље место да реализујем одређене идеје, а то је Кајзер група у оквиру Кевендиш лабораторије – Универзитета у Кембриџу. Имао сам част да будем сврстан у најбоље пријављене студенте у генерацији (иако је у питању Департамент за физику) и да добијем статус „учењака“ на Колеџу Светог Јована и потпуно покривене трошкове студирања и усавршавања. Након тога сам примио и стипендије од Шиф фондације (Универзитета у Кембриџу) и Винтон програма за самоодрживу физику (додељује се најбољим студентима на Кевендиш лабораторији).

На Универзитету у Кембриџу сам игром случаја учествовао и победио заједно са тимом на универзитетском консалтинг такмичењу и пласирао се на Глобално такмичење из консалтинга. Ове године сам имао огромну част да будем изабран и предложен од стране Кевендиш лабораторије као студент који ће представљати Универзитет у Кембриџу на једном од најпрестижнијих научних догађаја – *Глобалном самиту младих научника*. Самит обухвата најбоље студенте и младе научнике из целог света, где сам имао прилику да разговарам са добитницима Нобелове награде, Филдсове медаље, Тјурингове награде и Миленијумске награде. То је било једно незаборавно и непоновљиво искуство, са шансом да непосредно разговарам и упијам искуства људи који су променили и који још увек мењају ток развоја људске цивилизације.

- *Да кренемо од краја. Подигла се велика прашина око најновијег достигнућа, а то је, уколико смо добро разумели, откривање теста који је поузданији од PCR теста. Можеш ли нам рећи које су највеће предности теста који сте развили? Ако смо добро разумели, тест*

може, између осталог, открити, ако је пацијент заражен корона вирусом, који сој је у питању?

Од неке моје идеје пре саме пандемије развио се пројекат у оквиру моје групе, који је Универзитет прогласио есенцијалним, и имали смо шансу да након кратког прекида наставимо да радимо на њему. Метода има могућност да буде прилагођена реалним потребама, да детектује разне варијанте истог вируса или вирусе од интереса. Тест (метода) има две кључне предности: специфичност и могућност управо да детектујете вирусе и њихове варијанте у оквиру једног теста. То су два још увек непремошћена проблема у дијагностици инфективних обољења.

- Поред најновијег достигнућа, можеш ли нам рећи чиме си се бавио, наравно, мислимо на научна истраживања, пре ове пандемије, која нам је свима преокренула животе?

Морам рећи да овде уживам у слободи да својом креативношћу и знањем испитујем најинтересантније теме за себе и покушавам да разумем живот на нано нивоу, односно на јако малој скали, невидљивој људском оку. Покушавам да развијањем нових технологија допрем до још увек скривеног знања о живим бићима, нашим ћелијама на нивоу појединачних молекула.

- Можеш ли нам рећи какви су даљи планови што се науке тиче? Подигли сте себи озбиљно лествицу овим најновијим достигнућем.

У научном смислу, моји кључни пројекти на докторату су при крају; добар део њих је везан за компанију која је базирана на открићима која су генерације научника у оквиру наше групе развиле, а и на два иновативна пројекта, која сам развио у сарадњи са колегама или самостално. Тренутно приводимо крају завршетак већине патентних пријава и, самим тим, након тога следи објављивање радова и наставак даљег пута, односно постдокторско усавршавање, као последњи корак, макар у овој првој лествици једног научног пута.

- Једна од твојих изјава је да нису толико битне финансије, већ воља и жеља, и да је највећи ударац за економију државе да улаже годинама у школовање научника који ће касније отићи у иностранство. Знамо за твоју везаност за Србију, али и ти си у једном периоду свог живота отишао у иностранство како би остварио неке своје циљеве.

Мислим да је у Србији јако важан и економски фактор, а да увек и уз минимална улагања може да се постигне нешто значајно. Научници у Србији су управо пример да је то могуће, али наравно да се ентузијазам и борбеност, што под утицајем средине, што под утицајем времена, полако, током старења, губе. Искључиви разлог за одлазак у иностранство, у мом случају, била је чињеница да, како бисте напредовали, треба да тражите што изазовније окружење и што боље услове за брзо реализовање планова. Имао сам срећу да су моји ментори и професори током основних студија активно допринели да ентузијазам и знање буду свежи и у складу са светским токовима. Током низа деценија неулагања у науку у Србији и запостављању те примарне гране развоја друштва, биће потребан дуг период и велика улагања како би се генерални квалитет науке у Србији унапредио. Што би један мој професор рекао, колико пара, толико музике (односно науке).

- Земунска гимназија! Знамо да је то један важан део твог живота и образовања, то истичеш у свакој прилици. Можеш ли нам описати своје школовање у Гимназији, утицај Гимназије на твоја даља усмеравања и твоје успехе?

Мислим да су две кључне ствари утицале на мене. Првенствено мој разред, али и генерација је била изузетно успешна и вредна, тако да ме је окружење мотивисало и пријало мом

ентузијазму и жељи за знањем. Друга јесу професори; нико није имун на доброг или лошег професора, и то може имати пресудан утицај на усмеравање у даљој каријери. Најизазовнији је свакако био професор хемије Трбојевић, који је увек покушавао да зада тежи и тежи циљ свима нама како бисмо напредовали. Са друге стране, уживао сам у часовима књижевности и руског језика, где је стварно било занимљиво тумачити разна дела и покушати да реконструиремо пишчеве мисли или да дамо свој поглед на то. Моја прва љубав била је историја којој и данас, у много мањој мери, посвећујем пажњу. Али морам признати да су ме скоро сви предмети подједнако занимали, од латинској језика на почетку школовања, па до социологије у четвртој години. Тако да морам да се захвалим свим својим другарима и професорима, који су допринели срединској компоненти развоја мог карактера, такође и да се извиним ако сам неке избацио из такта или погрешно. Као молекуларни биолог могу да кажем да ми знамо да су две компоненте заслужне за нечији развој, једна је наследни фактор – генетика, а у много већој мери је то средина. Земунска гимназија је била добра средина за мој развој и напредак.

- *Сведоци смо да је ових дана и проф. др Гордана Вуњак Новаковић, такође бивши ученик наше школе, номинована за Европску награду за проналазаче. Шта је то што Земунска усади у своје ученике?*

О професорки Вуњак смо имали прилику да чујемо пре него што је постала знана у нашој јавности. Професорка математике Гордана Баук нам је стално помињала своју школску другарицу и имењакињу. Причала нам је како су заједно ишле на такмичења и како је она и тада знала да је испред ње особа која ће мењати свет. Опет ја истичем да је та средина, синергија квалитетног наставног кадра и добрих ученика кључан средински фактор за успех.

Ове године имао сам прилику да разговарам са Робертом Лангером (добитником Миленијумске награде), ментором професорке Вуњак, од кога је она усвојила и касније наставила да развија област ткивног инжењерства. Професор Лангер је најцитиранији инжењер у историји човечанства, многи су чули за њега као неког ко је био кључан за развој Модернине иРНК вакцине за САРС-КоВ-2 вирус, али и неко ко је објавио 1400 патената. Поново долазимо до срединског фактора, односно да увек треба да тежите да радите са неким ко је у том моменту бољи од вас и има више знања – једини је начин да себе унапредите, али и да њима помогнете да буду бољи. Као што је Ђоковић несумњиво био под сталним притиском да буде још бољи због Надала и Федерера, исто је и у већини професија. Све се на крају своди на трку у „наоружању“, што биолози воле понекад да истакну.

- *Будући да смо тренутно у кампањи уписа у средње школе, можеш ли у неколико реченица будућим гимназијалцима рећи зашто Земунска гимназија?*

Срећно! Мислим да је професорски кадар јединствен, да већина то ради из љубави према настави и према својој области. Да имамо најдуховитије и највистреније професоре, а да би они остали такви, Земунској гимназији су управо неопходни најбољи ученици!

Први део једне народне пословице каже *У победи се не понеси...* То је одлика великих и успешних људи. Сви ми који смо имали прилику да упознамо Филипа можемо посведочити да ове речи у најбољој мери осликавају његов карактер. Кроз овај интервју смо могли да сагледамо достигнућа овог скромног момка, која неко не би могао да оствари за неколико живота, а он нам у делу једног одговора каже да је то само *прва лествица његовог научног пута*. И поред тога, он чврсто стоји обема ногама на земљи, није се променио, и даље је онај стари Филип, којег памтимо из гимназијалских дана, увек пронађе времена за све своје другове, за професоре, за своју Земунску гимназију.

А професори Земунске гимназије, који су му предавали или који су сарађивали са њим, у једном тренутку својих каријера и живота ће се подсетити речи које изговара професор Коста Вујић: „Ми ћемо бити познати по томе што смо били њихови професори!“